

Metodbeskrivning 2024

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Innehåll

Statistikens innehåll.....	4
Målpopulation.....	4
Målpopulation – Hemtjänst.....	4
Målpopulation – Särskilt boende	4
Rampopulation	4
Datainsamling.....	5
Insamlingsperiod	6
Tillförlitlighet.....	6
Ramtäckning	7
Svarsfrekvens	9
Representativitet och bortfall	12
Statistiska mått och redovisningsgrupper	17

Statistikens innehåll

Målpopulation

Målpopulationen är samtliga enheter som avses undersökas.

Målpopulation – Hemtjänst

I den del av undersökningen som år 2024 handlar om hemtjänst består målpopulationen av personer som:

- Är 65 år eller äldre den 31 december 2023.
- Har verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) om hemtjänst i ordinärt boende den 31 december 2023. Hemtjänsten ska omfatta minst en av insatserna service, personlig omvårdnad, ledsagning eller avlösning av anhörig i hemmet. Personer som enbart har hemtjänstinsatserna nattillsyn, matdistribution och/eller trygghetslarm ska inte ingå.

Kommunerna ska även inkludera personer som får hemtjänstinsatser från ett utförarkontor i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

Målpopulation – Särskilt boende

I den del av undersökningen som år 2024 handlar om särskilt boende för äldre består målpopulationen av personer som:

- Är 65 år eller äldre den 31 december 2023.
- Har ett verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL om permanent särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL den 31 december 2023.

Kommunerna ska även inkludera personer som får en plats på särskilt boende i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

Rampopulation

Målpopulationen består av alla de äldre personer som är tänkta att ingå i undersökningen. Rampopulationen är i detta fall de som vi faktiskt får tillgång till genom kommunerna. Undersökningen har två rampopulationer, personer i ordinärt boende med hemtjänst och personer på särskilt boende för äldre. Undersökningens resultat ska vara möjliga att redovisa på verksamhetsnivå. För att få en komplett förteckning över samtliga

verksamheter och individer uppmanas kommunerna inför varje år att uppdatera informationen om de utförare som verkar i respektive kommun samt att koppla personerna i rampopulationen till respektive verksamhet. Inför undersökningen år 2024 uppdaterade 288 av 290 kommuner informationen. Mellan det att inventeringen av individer och enheter sker och utskicket av enkäterna görs går det cirka åtta veckor.

Det förekommer att äldre personer byter utförare av äldreomsorgen. Om kommunen vid uppgiftslämnandet kände till den nya utföraren angavs denna. I de fall kommunen visste att ett byte skulle komma att ske men inte visste till vilken utförare, eller om personen bytte senare under våren, angavs den utförare som var aktuell per den 31 december 2023 alternativt angavs ”okänd utförare”. Svar från personer som inte gick att knyta till en utförare kopplades till kommunens totala resultat.

Inför enkätutskicken samkördes personuppgifterna med Skatteverkets avisering av befolkningsuppgifter för att få fram adressuppgifter till målpopulationen. Följande personer exkluderades från undersökningen innan enkäterna skickades ut:

- Personer som ha avlidit.
- Personer som har emigrerat efter den 31 december 2023.
- Personer med hemtjänst som har flyttat till en annan kommun efter den 31 december 2023.
- Personer på särskilt boende som har bytt bostadsadress efter den 31 december 2023.

Datainsamling

Institutet för Kvalitetsindikatorer i Göteborg AB (Indikator) har genomfört datainsamling och registrering på uppdrag av Socialstyrelsen. Insamlingen genomfördes främst via postenkäter men respondenterna hade även möjlighet att svara via webb. I missivet informerades det om:

- Att den äldre gärna får ta hjälp av till exempel en anhörig, vän eller god man för att svara på frågorna och att denne i så fall ska tänka på att svaren ska spegla den äldre personens uppfattning.
- Att man i webbenkäten kan lämna kommentarer.
- Att det i webbenkäten finns frågor riktade till anhöriga.
- Att webbenkäten förutom svenska även kan besvaras på; finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, arabiska och engelska.
- Att den äldre personen helst ska undvika att be personalen om hjälp med att svara på frågorna.

Insamlingsperiod

Eftersom undersökningens målpopulation är stor, delades utskicken upp på ett flertal dagar för att underlätta den praktiska hanteringen.

Frågeformulären, informationsbrev och juridisk bilaga skickades ut med post. Det första utskicket för hemtjänst gjordes den 19 mars 2024. Den 16 april 2024 skickades en första påminnelse till de som ännu inte hade svarat. De som ännu inte svarat den 10 maj fick en andra påminnelse som även innehöll en ny enkät.

Det första utskicket för särskilt boende gjordes den 15 mars 2024. Därefter skickades även här två påminnelser till de som ännu inte svarat. Den första påminnelsen skickades den 16 april 2024 och den andra påminnelsen med en ny enkät skickades den 7 maj 2024. Insamlingen avslutades den 31 maj 2024.

Registreringen av de inkomna svaren gjordes maskinellt i en så kallad scanner. De inskickade enkäterna kontrollerades översiktligt i samband med datainsamlingen.

Tillförlitlighet

Respondenternas kön, ålder och vem som har fyllt i enkäten har ett visst samband med hur respondenterna svarar det visar resultaten från föregående år som undersökningen gjorts.

Män tenderar att svara mer positivt än kvinnor, äldre tenderar att svara mer positivt än yngre och frågorna besvaras generellt mer positivt när den äldre personen svarar själv, något mindre positivt när personen svarar tillsammans med någon och minst positivt när någon annan svarar åt den äldre personen.

Över tid har det skett en förskjutning i könsfördelningen. Hos respondenterna som bor i ordinärt boende och har hemtjänst har andelen män blivit sex procentenheter större och hos de som bor på särskilt boende har andelen män som svarat på enkäten blivit tre procentenheter större jämfört med 2013.

Det har också skett en förskjutning i fördelningen mellan åldersgrupperna. Andelen av de som har hemtjänst och som är mellan 65 och 84 år, är 20 procentenheter större och andelen av de som bor på särskilda boenden och är mellan 65 och 84 år är nio procentenheter större jämfört med 2013.

Likaså har andelen av de äldre som svarar själva ökat över tid. Jämfört med 2014 så har andelen äldre personer med hemtjänst som svarat själva ökat med sju procentenheter och andelen som bor på särskilt boende som svarat själva har ökat med fyra procentenheter. Vem eller vilka som svarar skiljer sig mellan de som har hemtjänst och de som bor på ett särskilt boende. Av

de som har hemtjänst svarar majoriteten själva medan enkäterna till de som bor på särskilt boende oftast besvaras av någon annan, vanligtvis en anhörig.

Socialstyrelsen har analyserat om respondentgruppernas förändrade sammansättning över tid har påverkat resultaten i undersökningen. Resultatet av denna analys tyder på att förändringarna i undersökningens resultat över tid faktiskt beror på att uppfattningen om äldreomsorgen har förändrats, inte på att storleken på de olika respondentgrupperna har förändrats.

Bortfallet i denna årliga undersökning är troligen alltid systematiskt på så sätt att det är fler av de som är friskare som svarar. Det är sannolikt en underrepresentation av de som är sjukare, eftersom det kan vara svårt eller omöjligt att svara på en enkät för den som är svårt sjuk i till exempel demens.

Undersökningens resultat var till och med 2019 robusta. År 2020 utbröt coronapandemin i Sverige samtidigt som det årets data samlades in. Resultaten i 2020 års undersökning var generellt betydligt mer positiva än tidigare år vilket kan ha ett samband med att det då var en större andel som hade svarat själva (eftersom personer över 70 år rekommenderades att undvika sociala kontakter). År 2021 gjordes inte undersökningen men när den gjordes 2022 hade coronapandemin pågått i två år och resultaten av det årets undersökning var betydligt mer negativa än något tidigare år. Det hade troligen ett samband med att coronapandemin faktiskt hade påverkat samhället och de äldre personernas liv negativt.

Eftersom resultaten var robusta fram till och med 2019, att de var ovanligt positiva då ovanligt många hade svarat själva och att de var ovanligt negativa då coronapandemin hade pågått i två år tyder sammantaget på att undersökningens resultat har god tillförlitlighet.

Ramtäckning

För att kvalitetsbedöma en undersökning är det viktigt att beakta hur väl rampopulationen stämmer överens med målpopulationen, det vill säga hur väl man har nått de objekt som ska mätas. Täckningsfel, med under- eller övertäckning, innebär att målpopulationen och rampopulationen inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa individer som ingår i målpopulationen saknas i rampopulationen, medan övertäckning innebär att individer som inte ingår i målpopulationen ändå finns i rampopulationen. Ett sätt att minska täckningsfelen är att ha bra och uppdaterade register. Inför varje ny undersökning genomför Indikator på uppdrag av Socialstyrelsen en inventering av vilka kommuner och verksamheter som vill delta.

Inventeringen görs med hjälp av kontaktpersoner i kommunerna och uppgiftslämnare i verksamheterna. Trots att kontaktpersonerna i kommunerna får tydliga instruktioner om inventeringen av individer och

enheter så vet vi att det förekommer att enkäter skickas till individer som inte ingår i målpopulationen.

Övertäckning

Personer som kommit med i rampopulationen trots att de inte ska göra det ska i möjligaste mån tas bort, men det förutsätter att dessa personer går att identifiera. Exempel på övertäckning är:

- Personer som är avlidna.
- Personer med felaktig uppgift om insats.
- Personer som har hemtjänst eller bor på särskilt boende för äldre den 31 december 2023, men inte vid undersökningstillfället.

Vissa kommuner har svårt att exkludera individer som har hemtjänst men som bara har larm, matdistribution eller nattillsyn och därmed inte ska ingå och vissa kommuner har svårt att exkludera personer som har korttidsplatser på särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens förhoppning är att i samarbete med kommunerna kunna minska övertäckningen i framtida undersökningar. Rampopulationen (bruttourvalet) i undersökningen skapades nästan tre månader före det första utskicket, under så lång tid är det förhållandevis många som hinner avlida eller flytta. De som hinner avlida eller flytta går att upptäcka innan utskick när rampopulationen kontrolleras mot folkbokföringsregistret. De som meddelat att de inte har hemtjänst, endast har nattillsyn, matdistribution eller trygghetslarm, tillfälligt bor på ett särskilt boende eller inte alls bor på ett särskilt boende är också en del av övertäckningen.

Den effekt som en övertäckning kan ha på resultaten är:

- Att bortfallet överskattas då det även innehåller övertäckning.
- Att individer som ingår i övertäckningen besvarar enkäten vilket leder till att resultatet inte blir riktigt representativt för den egentliga rampopulationen.
- Att partiellt bortfall kan öka då de i högre grad svarar ”Vet inte”.

Tabell 1. Övertäckning

Hemtjänst och särskilt boende. Antal personer – 2024.

	Hemtjänst	Särskilt boende
Bruttourval	159 110	81 017
Övertäckning	12 678	7 460
Målpopulation	146 432	73 557

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2024, Socialstyrelsen.

Undertäckning

Undertäckningen utgörs av personer som inte ingår i rampopulationen trots att de ingår i målpopulationen. I årets undersökning var det två kommuner som valde att inte delta. Eftersom dessa kommuner ligger i olika län har det troligen inte någon påverkan på resultatens jämförbarhet. Exempel på undertäckning som är svårare att få kunskap om är:

- Personer som är felrapporterade, till exempel personer som hade hemtjänst eller särskilt boende men som inte inrapporterades.
- Personer utan adressuppgift hos Skatteverket.
- Personer som har flyttat men har kvar samma hemtjänstinsatser.

Eftersom det är svårare att få kännedom om dessa personer är det också svårt att veta hur många de är. Det troliga är dock att det är relativt få personer och att det inte finns någon systematik i bakgrundsvariabler. Därmed borde inte undertäckning vara ett problem för resultatens kvalitet.

Mätfel

När lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter kallas det mätfel. Det kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt. Eftersom det är möjligt för anhöriga och andra att hjälpa den äldre personen att svara på enkäten (till exempel när den äldre personen har en demenssjukdom) är det möjligt att de lämnade svaren egentligen inte är vad den äldre personen själv skulle ha svarat.

Då svaren delas upp utifrån vem som har svarat på/fyllt i enkäten så framkommer att när den äldre själv svarar, är svaren generellt något mer positiva än när den äldre fått hjälp med att svara och minst positiva är de svar som lämnas av enbart någon annan. Denna typ av mätfel slår troligen som mest igenom på demensavdelningar. En annan problematik är att den äldre personen är i kontakt med många olika personer från hemtjänsten och många olika personalkategorier på det särskilda boendet och att de därför kan ha svårt att ge ett svar på en fråga som ska representera all personal. Ibland har respondenterna satt sina kryss i mitten av skalan, ibland lämnar de kommentarer vid sidan om frågorna som påpekar detta problem. Det har också framkommit att respondenter som bara har lite hjälp från hemtjänst inte tycker att alla frågor är relevanta för dem.

Svarsfrekvens

Det var totalt 81 138 personer som besvarade hemtjänstundersökningen. Det motsvarar en svarsfrekvens på 55 procent. För undersökningen om särskilt boende var det 32 414 personer som besvarade enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 44 procent (tabell 2). Svarsfrekvensen har minskat med tre

procentenheter hos de som har hemtjänst och med en procentenhet hos de som bor på säbo.

Tabell 2. Svarsfrekvens - År

Hemtjänst, särskilt boende och totalt. Andel i procent (%) som besvarat undersökningen under åren 2013–2024. Undersökningen gjordes inte 2021.

År	Hemtjänst	Särskilt boende	Totalt
2013	70	57	64
2014	67	55	63
2015	67	55	63
2016	65	56	62
2017	63	54	60
2018	60	49	56
2019	60	50	56
2020	57	40	48
2022	59	43	51
2023	58	45	52
2024	55	44	50

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2024, Socialstyrelsen.

För att motverka sjunkande svarsfrekvenser och försöka motivera och förenkla för fler äldre personer att svara på enkäterna har Socialstyrelsen:

- Tagit fram affischer för att ansvariga i kommuner och verksamheter enklare ska kunna annonsera om att undersökningen pågår.
- Tagit fram affischmallar för att kommuner och verksamheter lättare ska kunna återföra undersökningens resultat till de som har svarat och deras anhöriga.
- Översatt enkäterna på webben till fler språk, de finns nu på engelska, arabiska, finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska. Uppdaterat frågorna i enkäten så att de ska uppfattas som mer relevanta.

Svarsfrekvens för ålderskategori och kön

Svarsfrekvensen ökar i stort sett med ålder (tabell 3). Både bland dem som har hemtjänst och hos dem som bor på säbo. Något fler kvinnor än män har svarat i båda grupperna.

Tabell 3. Svarsfrekvens – Ålder, kön och totalt

Hemtjänst och särskilt boende. Andel i procent (%) – 2024.

	Hemtjänst	Särskilt boende
Ålder		
65–69	45	32
70–74	49	36
75–79	52	39
80–84	56	41
85–89	59	45
90–94	59	49
95–99	60	54
100-	57	55
Kön		
Kvinnor	55	43
Män	56	44
Totalt	55	44

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2024, Socialstyrelsen.

Post och webbenkäter

Insamlingen gjordes via postenkäter. Som alternativ till postenkäten kunde respondenterna delta via en webbenkät. De allra flesta svarade på pappersenkäten men 8 procent av respondenterna med hemtjänst och 15 procent av dem på säbo svarade på webb. Webbenkäten tillhandahölls på svenska, finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, arabiska och engelska (tabell 4).

Tabell 4. Antal besvarade enkäter på webben – Olika språk

Hemtjänst samt särskilt boende, antal – 2024.

	Svenska	Finska	Arabiska	Engelska	Totalt
Hemtjänst	6 593	22	97	20	6 732
Särskilt boende	4 933	5	4	0	4 942

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2024, Socialstyrelsen.

Representativitet och bortfall

Representativiteten hos de svarande

Vid kvalitetsbedömning av en undersökning är det viktigt att beakta hur väl målpopulationen och rampopulationen stämmer överens. I detta fall att personer som är 65 år och äldre och som har stöd av hemtjänst i ordinärt boende eller som bor på särskilt boende för äldre har haft möjlighet att delta. Det är två kommuner som har valt att inte delta i årets undersökning. Dessa kommuner har båda mindre än 10 000 invånare och ligger i olika län, representativiteten för de länen påverkas därför sannolikt inte.

Likaså är det viktigt att beakta om de som faktiskt deltagit i undersökningen stämmer överens med rampopulationen, att det är ungefär samma fördelning mellan kön och ålder.

Bortfall

Av dem som har hemtjänst var det 60 781 personer av totalt 143 931 som inte besvarade enkäten. Det motsvarar ett bortfall på 42 procent på riksnivå (tabell 5). På kommunnivå varierar bortfallet mellan 26 och 59 procent. Av dem som bor på särskilt boende var det 39 880 personer av totalt 72 843 som inte besvarade enkäten, vilket motsvarar ett bortfall på 55 procent. Bortfallet på kommunnivå varierar mellan 39 och 74 procent.

Det är något större bortfall för män jämfört med kvinnor, både hos äldre personer som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst och hos de som bor på särskilt boende. Åldersindelad är bortfallet något högre i de yngre åldersgrupperna och lägre i de äldre.

Tabell 5. Bortfall – Ålder, grupperat på kön och totalt.

Hemtjänst och särskilt boende, antal och andel i procent (%) – 2024.

	Hemtjänst			Särskilt boende		
	Ram- population	Bortfall, antal	Bortfall, procent	Ram- population	Bortfall, antal	Bortfall, procent
Totalt	146 432	65 294	44,6	73 557	41 143	55,9
65–69 år	7 486	4 090	54,6	2 286	1 551	67,8
70–74 år	13 454	6 902	51,3	4 963	3 172	63,9
75–79 år	25 247	12 053	47,7	10 779	6 579	61,0
80–84 år	33 110	14 652	44,3	14 769	8 745	59,2
85–89 år	35 556	14 765	41,5	17 696	9 705	54,8
90–94 år	23 773	9 701	40,8	15 209	7 769	51,1
95–99 år	6 996	2 786	39,8	6 725	3 118	46,4
100 år eller äldre	810	345	42,6	1 130	504	44,6
Kvinnor	92 233	40 719	44,1	48 766	27 003	55,4
65–69 år	3 711	1 984	53,5	989	667	67,4
70–74 år	6 965	3 518	50,5	2 428	1 552	63,9
75–79 år	14 457	6 861	47,5	5 938	3 695	62,2
80–84 år	20 415	9 027	44,2	9 138	5 485	60,0
85–89 år	23 895	10 024	42,0	12 252	6 733	55,0
90–94 år	16 844	6 934	41,2	11 544	5 866	50,8
95–99 år	5 284	2 087	39,5	5 486	2 563	46,7
100 år eller äldre	662	284	42,9	991	442	44,6
Män	54 199	24 575	45,3	24 791	14 140	57,0
65–69 år	3 775	2 106	55,8	1 297	884	68,2
70–74 år	6 489	3 384	52,1	2 535	1 620	63,9
75–79 år	10 790	5 192	48,1	4 841	2 884	59,6
80–84 år	12 695	5 625	44,3	5 631	3 260	57,9
85–89 år	11 661	4 741	40,7	5 444	2 972	54,6
90–94 år	6 929	2 767	39,9	3 665	1 903	51,9
95–99 år	1 712	699	40,8	1 239	555	44,8
100 år eller äldre	148	61	41,2	139	62	44,6

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2024, Socialstyrelsen.

Det finns en stor risk för att bortfallet till övervägande del består av personer som inte själva kan besvara enkäten, till exempel personer med demenssjukdom eller andra svåra sjukdomar. I vissa fall har den äldre personen eller en anhörig till personen hört av sig och förklarat varför man inte vill besvara enkäten.

Tabell 6, innehåller en sammanställning av orsakerna till det kända bortfallet. Som framgår av tabellen är det många med hemtjänst som inte svarat därför att de inte vill och av de på särskilt boende är det många som inte svarat på grund av sjukdom.

Tabell 6. Orsaker till bortfall

Hemtjänst och särskilt boende, antal – 2024.

Orsaker till bortfall	Hemtjänst	Särskilt boende
Språkproblem	13	2
Bor utomlands	1	1
Vill inte	3 302	617
Avliden under undersökningens gång	36	46
Sjuk (inkl. demens)	1 365	3 795
Retur avsändare	1 171	1 341
Tillfälligt förhinder	13	10
Tom enkät	164	67
Okänd anledning	59 229	35 264
Summa bortfall	65 294	41 143

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2024, Socialstyrelsen.

Det förekommer också partiellt bortfall, det vill säga att en person inte besvarat en enskild fråga. Partiellt bortfall kan till exempel bero på att en fråga inte är relevant, är svår att förstå, att frågan upplevs som för privat/känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan eller att instruktionerna misstolkas.

I enkäten till de som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst varierar det partiella bortfallet på de flesta av frågorna från en till sex procent men frågan ”Bor du tillsammans med någon annan vuxen?” har åtta procent i bortfall. Det är oklart vad detta kan bero på. Även i enkäten till de som bor på särskilt boende varierar det partiella bortfallet på frågorna till den äldre personen från en till sex procent. Det största bortfallet är 11 procent på fråga 15 som handlar om den äldre personen har upplevt något kränkande beteende från personalen. Det höga bortfallet kan bero på att frågan kan uppfattas som känslig att svara på.

Jämförelser mellan åren – Hemtjänst

I tabell 7 nedan redovisas jämförelser över åren 2013 till 2024 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat på enkäten till dem som bor i ordinärt boende. Jämförelser från 2013/2014 och framåt visar att:

- Andelen män har ökat i jämförelse med andelen kvinnor. Män tenderar generellt att svara mer positivt än kvinnor.
- Andelarna i de två yngre åldersgrupperna har ökat och andelarna i de två äldre åldersgrupperna har minskat i motsvarande grad över tid. Det är ingen skillnad jämfört med föregående år. Yngre tenderar generellt att svara mer kritiskt än äldre personer.
- Andelen enkäter som besvarats av enbart någon annan har minskat och både andelen som besvaras av den äldre själv och av den äldre tillsammans med någon har ökat över tid men inte i jämförelse med 2020 då det var en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv (troligen på grund av coronapandemin och rekommendationerna om att undvika sociala kontakter). De som svarar själva tenderar generellt att svara mer positivt än de som fått hjälp med att svara och de svar som lämnats av anhörig eller annan.

Tabell 7. Svarsfördelning – Grupperat på kön, ålder och vem som har svarat

Hemtjänst. Andelar i procent (%) åren 2013–2024. Undersökningen gjordes inte 2021.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2023	2024
Kön											
Män	31	32	32	33	33	34	34	35	35	36	37
Kvinnor	69	68	68	67	67	66	66	65	65	64	63
Ålder											
65–74 år	12	14	14	14	14	14	14	14	15	12	12
75–84 år	34	36	33	36	36	36	37	37	37	39	39
85–94 år	49	45	48	45	45	45	43	43	41	43	43
95+ år	6	4	7	5	5	5	5	5	7	6	6
Vem som har svarat											
Den äldre själv	-	49	50	46	47	51	52	59	54	55	56
Den äldre ihop med någon	-	11	12	11	11	10	10	10	11	16	15
Enbart någon annan	-	40	38	43	42	40	38	31	35	29	29

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2024, Socialstyrelsen.

Jämförelser mellan åren – Särskilt boende

I tabell 8 nedan redovisas jämförelser över åren 2013/2014 till 2024 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat på enkäten till dem som bor på särskilt boende. Jämförelser från 2013/2014 och framåt visar att:

- Andelen män har ökat i jämförelse med andelen kvinnor. Män tenderar generellt att svara mer positivt än kvinnor.
- Andelarna i de två yngre åldersgrupperna har ökat över tid och andelarna i de två äldre åldersgrupperna har minskat i motsvarande grad men fördelningen har varierat lite genom åren och jämfört md föregående år är det ingen skillnad. Yngre personer tenderar att svara mer negativt än äldre.
- Andelen enkäter som besvarats av enbart någon annan har minskat betydligt och både andelen som besvaras av den äldre själv och av den äldre tillsammans med någon har ökat över tid men inte i jämförelse med 2020 då det var en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv och en ovanligt liten andel som besvarades av den äldre tillsammans med någon (troligen på grund av coronapandemin och besöksförbudet på äldreboenden). De som svarar själva tenderar generellt att svara mer positivt än de som fått hjälp med att svara och de svar som lämnats av anhörig eller annan.

Tabell 8. Svartsfördelning – Grupperat på kön, ålder och vem som har svarat

Särskilt boende. Andelar i procent (%) åren 2013–2024. Undersökningen gjordes inte 2021.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2023	2024
Kön											
Män	30	30	30	30	30	31	31	32	32	32	33
Kvinnor	70	70	70	70	70	69	69	68	68	68	67
Ålder											
65–74 år	7	8	7	8	9	9	9	9	10	8	8
75–84 år	26	28	25	28	28	28	28	30	33	31	31
85–94 år	54	53	54	53	51	51	51	49	46	48	48
95+ år	13	10	14	11	12	12	13	13	12	13	13
Vem som har svarat											
Den äldre själv		11	12	12	12	13	13	18	14	14	15
Den äldre ihop med någon		21	22	23	23	24	24	19	25	30	33
Enbart någon annan		68	66	65	65	64	63	64	62	56	52

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2024, Socialstyrelsen.

Statistiska mått och redovisningsgrupper

Resultaten redovisas som andelar och beskriver hur de som svarar på enkäten uppfattar äldreomsorgen. Andelarna beräknas enbart på de personer som angav ett annat svar än ”Vet inte/ingen åsikt”. I Excelfilerna som redovisar resultat ner på enhetsnivå finns det för de som har minst 30 personer som har svarat, resultat fördelade på bakgrundsvariablerna:

- Om verksamheten drivs i offentlig eller privat regi.
- Respondentens kön.
- Respondentens ålder – grupperat.
- Svar på frågan ”Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?”.
- Svar på frågan ”Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?”.

I tabellbilagan med nationella resultat (Bilaga Hemtjänst och särskilt boende, nationella resultat 2024) finns dessutom ytterligare några redovisningar utifrån bakgrundsvariablerna:

- Svar på frågan ”Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?”.
- Svar på frågan ”Hur är din rörlighet inomhus?”.
- Om respondenten svarat på papper eller webb.
- Svar på frågan ”Bor du tillsammans med någon annan vuxen?” (Hemtjänst).
- SKR:s kommungruppsindelning.
- Befolkningsgrupp (antal i kommunen).

Redovisningen sker så långt statistiken medger utan att det finns risk för att några enskilda personers svar ska röjas.

Undersökningen är en totalundersökning med ett stort antal svarande. I den separata tabellbilagan ”Nationell tabellbilaga 2024” redovisas svaren på samtliga frågor, med andelar och felmarginaler med två decimalers noggrannhet. Ett 95-procentigt konfidensintervall beräknas som \pm felmarginalen och blir mycket smalt för så här stora undersökningsgrupper. Jämförelser bör ändå göras med viss försiktighet eftersom undersökningen har ett relativt stort bortfall. Läs mer om konfidensintervall i faktarutan nedan